

The Holy See

**LIST OJCA ŚWIĘTEGO FRANCISZKA
DO PREFEKTA KONGREGACJI NAUKI WIARY
NA TEMAT DOPUSZCZENIA KOBIET
DO POSŁUG LEKTORATU I AKOLITATU**

*Do Czcigodnego Brata
Kardynała Luisa F. Ladarii, SJ,
Prefekta Kongregacji Nauki Wiary*

Duch Święty, który jest więzią miłości między Ojcem i Synem, buduje i wzmacnia komunie całego ludu Bożego, wzbudzając w nim wielorakie i zróżnicowane dary i charyzmaty (por. Franciszek, Adhortacja apostolska *Evangelií gaudium*, n. 117). Poprzez sakramenty chrztu, bierzmowania i Eucharystii, członkowie Ciała Chrystusa otrzymują od Ducha Zmartwychwstałego Pana, w różnym stopniu i w różnorodności form, te dary, które im umożliwiają wniesienie potrzebnego wkładu w budowanie Kościoła i głoszenie Ewangelii wszelkiemu stworzeniu.

Apostoł Paweł rozróżnia pod tym względem od siebie *dary łaski - charyzmaty* („charismata”) i *posługi* („diakoniai” – „ministeria” [por. *Rz* 12,4 nn. i *1 Kor* 12,12 nn.]). Zgodnie z tradycją Kościoła, *posługami* nazywane są różne formy, które charyzmaty przyjmują, gdy są publicznie uznawane i oddane do dyspozycji wspólnoty i jej misji w formie stałej.

W niektórych przypadkach posługa ma swoje źródło w konkretnym sakramencie, w sakramencie święceń: chodzi o posługę „mocą święceń” biskupa, prezbitera, diakona. W innych przypadkach posługa jest powierzana, poprzez liturgiczny akt biskupa, osobie, która przyjęła chrzest i bierzmowanie, i w której uznaje się konkretne charyzmaty, po odbyciu odpowiedniego przygotowania: mówi się wtedy o posługach „ustanowionych”. Wiele innych form służby kościelnej lub urzędów jest sprawowanych *de facto* przez licznych członków wspólnoty, dla dobra Kościoła, często przez długi okres czasu i z wielką skutecznością, chociaż nie przewidziano żadnego szczególnego obrzędu powierzenia im tego zadania.

Na przestrzeni dziejów, w miarę jak zmieniały się sytuacje kościelne, społeczne i kulturowe, sprawowanie posługi w Kościele katolickim przybierało różne formy, chociaż nienaruszone pozostawało rozróżnienie nie tylko stopnia między posługami „ustanowionymi” (lub „laikatu”) a posługami „święceń”. Te pierwsze są szczególnym wyrazem stanu kapłańskiego i królewskiego właściwego każdej osobie ochrzczonej (por. 1 P 2, 9); te drugie zaś są właściwe niektórym członkom Ludu Bożego, którzy jako biskupi i prezbiterzy „otrzymują misję i władzę działania w osobie Chrystusa-Głowy”, lub jako diakoni „służą ludowi Bożemu poprzez diakonię liturgii, słowa i miłości” (Benedykt XVI, List Apostolski w formie Motu Proprio *Omnium in mentem*, 26 października 2009 r.). Aby wskazać to rozróżnienie, używane są także takie wyrażenia, jak *kapłaństwo chrzcielne* oraz *kapłaństwo hierarchiczne* (lub *służebne*). W każdym razie dobrze jest powtórzyć za konstytucją dogmatyczną *Lumen gentium* Soboru Watykańskiego II, że „są one sobie wzajemnie przyporządkowane; jedno i drugie bowiem we właściwy sobie sposób uczestniczy w jednym kapłaństwie Chrystusa” (LG 10). Życie kościelne karmi się tym wzajemnym odniesieniem i posila się owocnym napięciem pomiędzy tymi dwoma biegunami kapłaństwa, służebnym i chrzcielnym, które chociaż różne, zakorzenione są w jednym kapłaństwie Chrystusa.

Kontynuując myśl Soboru Watykańskiego II, Jego Świątobliwość Święty Paweł VI, postanowił zrewidować praktykę odnoszącą się w Kościele łacińskim do posług nie związanych ze święceniami - do tej pory nazywanych „święceniami niższymi” - dostosowując ją do potrzeb czasów. Takie przystosowanie nie ma być jednak interpretowane jako zniesienie poprzedniej doktryny, ale jako realizacja dynamizmu, który charakteryzuje naturę Kościoła, zawsze wzywanego z pomocą Ducha Prawdy, aby odpowiadać na wyzwania każdej epoki, w posłuszeństwie Objawieniu. List apostolski w formie Motu Proprio *Ministeria quaedam* (15 sierpnia 1972 r.) przedstawia dwie funkcje (zadania): lektora i akolity, z których pierwsza jest ściśle związana z posługą Słowa, druga - z posługą ołtarza, nie wykluczając możliwości ustanowienia przez Stolicę Apostolską innych „funkcji” na wniosek Konferencji Episkopatów.

Zróznicowanie form sprawowania posług nie będących święceniami nie jest prostą konsekwencją pragnienia dostosowania się na płaszczyźnie socjologicznej do wrażliwości czy kultury epok i miejsc, ale jest zdeterminowane potrzebą umożliwienia każdemu Kościołowi lokalnemu/partykularnemu – w komunii ze wszystkimi innymi i mając jako centrum jedności Kościół będący w Rzymie – przeżywania czynności liturgicznych, służby ubogim i głoszenia Ewangelii w wierności nakazowi Pana Jezusa Chrystusa. Zadaniem Pasterzy Kościoła jest rozpoznawanie darów każdej osoby ochrzczonej, kierowanie ich także do konkretnych posług, promowanie i koordynowanie, aby przyczyniały się do dobra wspólnoty i misji powierzonej wszystkim uczniom.

Zaangażowanie wiernych świeckich, którzy „stanowią olbrzymią większość Ludu Bożego” (Franciszek, Adhortacja apostolska *Evangelii gaudium*, n. 102), z pewnością nie może i nie powinno ograniczać się do wykonywania posług nie związanych ze święceniami (por. Franciszek, Adhortacja apostolska *Evangelii gaudium*, n. 102), lecz lepsze ukształtowanie tych posług i

bardziej precyzyjne odniesienie do odpowiedzialności, która rodzi się dla każdego chrześcijanina ze chrztu i bierzmowania, może pomóc Kościołowi odkryć na nowo sens komunii, która go charakteryzuje, i zainicjować odnowione zaangażowanie w katechezę i celebrowanie wiary (por. Franciszek, Adhortacja apostolska *Evangelii gaudium*, n. 102). I właśnie w tym odkryciu może znaleźć lepsze przełożenie owocna synergia wynikająca ze wzajemnego przyporządkowania kapłaństwa służebnego i kapłaństwa chrzcielnego. Ta wzajemność, od służby po sakrament ołtarza, powinna – z rozróżnieniem zadań – złączyć się w tej służbie, która „czyni Chrystusa sercem świata”, a która jest szczególną misją całego Kościoła. Właśnie ta jedyna, choć odrębna, służba na rzecz świata poszerza horyzonty misji Kościoła, nie pozwalając mu zamknąć się w jałowych logikach skierowanych przede wszystkim na zdobywanie władzy i pomagając mu w doświadczaniu siebie jako wspólnoty duchowej, która „kroczy wraz z całą ludzkością tą samą drogą i wraz ze światem doświadcza tego samego losu ziemskiego” (GS, n. 40). W tej dynamice można naprawdę zrozumieć znaczenie „Kościoła wyruszającego w drogę”.

Na horyzoncie odnowy wytyczonym przez Sobór Watykański II odczuwamy dziś coraz większą konieczność ponownego odkrycia współodpowiedzialności wszystkich ochrzczonych w Kościele, a w sposób szczególny misji laikatu. Zgromadzenie Specjalne Synodu Biskupów dla Regionu Panamazonii (6-27 października 2019 r.), w piątym rozdziale dokumentu końcowego zasygnalizowało potrzebę zastanowienia się nad „nowymi drogami posługi kościelnej”. Nie tylko dla Kościoła amazońskiego, ale dla całego Kościoła, w różnych sytuacjach, „konieczne jest bezzwłoczne podjęcie działania na rzecz udzielania posług mężczyznom i kobietom Pilnie należy umacniać Kościół ochrzczonych mężczyzn i kobiet, promując posługi, a przede wszystkim, wzmacniając świadomość godności chrzcielnej” (*Dokument końcowy*, n. 95).

Wiadomo w tym względzie, że Motu Proprio *Ministeria quaedam* zastrzega jedynie dla mężczyzn instytucję posługi lektora i akolity, i w konsekwencji tak właśnie stanowi kanon 230 § 1 Kodeksu Prawa Kanonicznego. Jednakże w ostatnim czasie, w wielu kontekstach kościelnych wskazywano, że zniesienie takiego zastrzeżenia mogłoby się przyczynić do większego ukazania wspólnej godności chrzcielnej członków Ludu Bożego. Już przy okazji XII Zwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Synodu Biskupów na temat Słowa Bożego w życiu i misji Kościoła (5-26 października 2008 r.) Ojcowie Synodu wyrazili życzenie, aby „posługa lektoratu była otwarta także dla kobiet” (propozycja 7); a w posynodalnej adhortacji apostolskiej *Verbum Domini* (30 września 2010 roku) Benedykt XVI określił, że wykonywanie zadania (*munus*) lektora w celebracji liturgicznej, a w sposób szczególny posługa lektoratu jako taka, jest w obrządku łacińskim posługiwaniem o charakterze świeckim (por. n. 58).

Przez wieki „czcigodna tradycja Kościoła” uważała to, co nazywano „święceniami niższymi” - wśród których są właśnie lektorat i akolitat - za etapy drogi, która miała prowadzić do „święceń wyższych” (subdiakoniat, diakonat, prezbiterat). Ponieważ sakrament święceń jest zastrzeżony tylko dla mężczyzn, uznawano, że dotyczy to także święceń niższych.

Wyraźniejsze rozróżnienie pomiędzy uprawnieniami tego, co dzisiaj nazywamy „posługami nie związanymi ze święceniami” (lub świeckimi) a „posługami wynikającymi ze święceń” pozwala na zniesienie zastrzeżenia tych pierwszych wyłącznie dla mężczyzn. Jeśli w odniesieniu do posług wynikających ze święceń Kościół „nie ma żadnej władzy udzielania święceń kapłańskich kobietom” (por. św. Jan Paweł II, List apostolski *Ordinatio sacerdotalis*, 22 maja 1994 r.), to w przypadku posług nie wynikających ze święceń możliwe jest, a dziś wydaje się wskazane, usunięcie tego zastrzeżenia. Zastrzeżenie to miało sens w szczególnym kontekście, ale można je zrewidować w nowych kontekstach, zawsze przyjmując za kryterium wierność nakazowi Chrystusa i pragnienie życia i głoszenia Ewangelii przekazanej przez Apostołów i powierzonej Kościołowi po to, aby była z religijnym posłuszeństwem wysłuchana, święcie strzeżona i wiernie głoszona.

Nie bez powodu św. Paweł VI odwołuje się do tradycji *venerabilis* (czcigodnej), a nie do tradycji *veneranda* w ścisłym znaczeniu (to znaczy takiej, która „musi” być przestrzegana): może ona być uznana za prawomocną i tak było przez długi czas; nie ma ona jednak charakteru wiążącego, ponieważ zastrzeżenie samym mężczyznom nie należy do własnej natury posług lektora i akolity. Umożliwienie dostępu osobom świeckim obu płci do posługi akolitu i lektoratu, na mocy ich udziału w kapłaństwie chrzcielnym, zwiększy uznanie, także poprzez czynność liturgiczną (ustanowienie), dla cennego wkładu, jaki od dawna liczni świeccy, w tym kobiety, wnoszą w życie i misję Kościoła.

Z tych powodów, uznałem za stosowne zdecydować, że lektorami lub akolitami mogą zostać ustanowieni nie tylko mężczyźni, ale także kobiety, w których, poprzez rozeznanie Pasterzy i po odpowiednim przygotowaniu, Kościół uznaje „mocne postanowienie wiernej służby Bogu i posługiwania ludowi chrześcijańskiemu”, jak napisano w Motu Proprio *Ministeria quaedam*, na mocy sakramentu chrztu i bierzmowania.

Decyzja o udzielaniu także kobietom tych posług, które wyrażają pewną stałość, publiczne uznanie i mandat biskupa, czyni bardziej skutecznym w Kościele udział wszystkich w dziele ewangelizacji. „Powoduje to również, że kobiety miałyby realny i skuteczny wpływ na organizację, najważniejsze decyzje i kierowanie wspólnot, ale nadal czyniłyby to w stylu właściwym dla ich kobiecego charakteru” (Franciszek, Adhortacja Apostolska *Querida Amazonia*, n. 103). „Kapłaństwo chrzcielne” i „służba na rzecz wspólnoty” stanowią zatem dwa filary, na których opiera się instytucja posług.

W taki sposób, odpowiadając nie tylko na to, co jest wymagane dla misji w obecnym czasie i przyjmując świadectwo wielu kobiet, które troszczyły się i nadal troszczą się o służbę Słowu Bożemu i Ołtarzowi, stanie się bardziej oczywiste - także dla tych, którzy przygotowują się do święceń - że posługa lektoratu i posługa akolitu są zakorzenione w sakramencie chrztu i bierzmowania. Tym samym, w procesie prowadzącym do święceń diakonatu i kapłańskich, ci, którzy zostali ustanowieni lektorami i akolitami, lepiej zrozumieją, że uczestniczą w posłudze

dzielonej z innymi ochrzczoneymi, mężczyznami i kobietami. W ten sposób kapłaństwo właściwe każdemu wiernemu (*commune sacerdotium*) i kapłaństwo szafarzy wyświęconych (*sacerdotium ministeriale seu hierarchicum*) jeszcze wyraźniej ukażą wzajemne przyporządkowanie (por. LG 10), dla budowania Kościoła i dla świadectwa Ewangelii.

Zadaniem Konferencji Episkopatów będzie ustalenie odpowiednich kryteriów dla rozeznawania i przygotowania kandydatów i kandydatek do posług lektoratu lub akolitu, czy innych posług, które zechcą ustanowić, zgodnie z tym, co zostało już rozporządzone w Motu Proprio *Ministeria quaedam*, za uprzednią zgodą Stolicy Apostolskiej i zgodnie z potrzebami ewangelizacji na ich terytorium.

Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów zapewni wprowadzenie w życie wyżej wymienionej reformy, zmieniając *Editio typica* Pontyfikału Rzymskiego, czyli „*De Institutione Lectorum et Acolythorum*”.

Ponawiając wobec Waszej Eminencji zapewnienie o mojej modlitwie, udzielam z serca Apostolskiego Błogosławieństwa, które chętnie rozszerzam na wszystkich Członków i Współpracowników Kongregacji Nauki Wiary.

Watykan, 10 stycznia 2021 r., w Święto Chrztu Pańskiego.

Franciszek